

La força de la dissidència

DAVID RUANO

La figura de l'intel·lectual va néixer de la injustícia provocada pel cas Dreyfus. El cèlebre article "J'accuse" (1898) d'Émile Zola, que denunciava d'una manera oberta i contundent la manipulació d'aquest afer d'Estat, pot considerar-se com el document fundacional del paper que s'espera de la intel·lectualitat. En les democràcies consolidades, els intel·lectuals posen la seva capacitat de pensar la realitat sociopolítica i d'incidir en l'opinió pública al servei de la denúncia raonada i crítica de les injustícies perpetrades pel poder.

Audiència / Vernissatge de Václav Havel, en direcció de Pere Arquillué, ve com l'anell al dit per evidenciar el silenci clamorós d'una part de la intel·lectualitat d'ara i ací davant de la vulneració flagrant de drets bàsics. El díptic de Havel té com a element comú el mateix protagonista, Vanek (Joan Carreras), un escriptor d'una honestedat de pedra pica-

Audiència / Vernissatge

AUTOR: VÁCLAV HAVEL

La Villarroel, 30 de juny
Direcció: Pere Arquillué

da, *alter ego* del dramaturg, que amb la seva actitud i la seva actuació dissidents desemmascara els còmplices amb el poder repressor, en aquest cas el règim comunista txecoslovac.

A *Audiència* Vanek ha d'aguantar les fanfarronades del seu cap cerveser (Josep Julien) que, entre glop i glop, eructes i orinades, intenta excusar la seva col·laboració com a confident de la policia del règim, que vigila de prop les activitats de l'escriptor. Obligat a treballar en una fàbrica de cervesa per guanyar-se la vida (una experiència autobiogràfica del mateix Havel, que tenia prohibit de publicar els seus llibres), Vanek no està disposat a renunciar als

principis que donen sentit a la lluita política.

A *Vernissatge*, Vanek assisteix a la inauguració de la reforma del pis dels seus amics Vera (Rosa Gàmitz) i Michal (Josep Julien), un matrimoni aburguesat i esnob que gaudeix de privilegis de luxe com a classe dirigent integrada en el règim. Tot i els seus intents de convèncer com sigui Vanek de deixar la dissidència per apuntar-se al carro dels vencedors, l'escriptor es mostra insubornable. La seva coherència ideològica i vital causa la desesperació de Vera i Michal, que busquen en el seu amic un reconeixement que legitimi la seva inconsistència i buidor.

Amb molt bon criteri, la direcció d'Arquillué ha subratllat la dimensió més satírica, absurdista i farsesca de totes dues peces. La interpretació dels actors s'amarra d'aquesta tria i aconsegueix un resultat excel·lent, fruit també de la bona sintonia entre la tríada: Joan Carreras, amb una contenció extraordinària, capaç de dir molt en petits gestos, interpreta un Vanek discret i impertorbable, que no es deixa temptar per cap falsa ruta; Josep Julien, desbocat primer i refinat després, va d'un extrem a l'altre amb una naturalitat felina, i Rosa Gàmitz broda una Vera pletòrica, seductora i patètica.

Del despatx d'una fàbrica cervesera, envaiat de llaunes buides matxucades, al pis sofisticat i *kitsch* de la parella d'amics de Vanek, l'escenografia —de Max Glanzenel— té uns aires sovietitzants que recorden la sobrietat quotidiana de les repúbliques satèl·lits de l'URSS. En tots dos espais, hi sura la força de la dissidència que, sense escarafalls, treu la màscara als còmplices del poder totalitari i en desarma els baluards. Com Havel afirmà en el discurs de 1989, que el convertí en líder carismàtic de la Revolució de Vellut, "la veritat i la llibertat, moltes vegades humiliades i silenciades, finalment venceran". Amén.